

LA BUTLLA D'EXCOMUNIÓ A NAPOLEÓ DE BERGA

TRIBUNA

Ramon Felipó

BIBLIÒGRAF

ABerga fou impresa l'any 1812 *La Bula Apostòlica con la cual, N. Smo. P. Pio VII, Fulmina excomunió Mayor al Gobierno Francés*, d'això ja fa més de dos-cents anys. Al principi del segle XIX, Berga fou una ciutat molt cobejada per tots els bàndols en guerra, com per desgràcia va seguir-ho sent a totes les altres guerres del segle XIX. Qui controlava militarment Berga, controlava l'accés als Pirineus, i això, llavors, era molt important.

Els reis d'Espanya Carles IV i el seu fill Ferran VII van fer el paper de la trista figura abdicant entre ells i entregant els seus reialmes a Napoleó; qui va entronitzar com a rei d'Espanya el seu germà, Josep

Napoleó, conegut popularment com a Pepe Botella. Napoleó, el 17 de maig del 1809 des de Viena, va firmar un decret pel qual els Estats Pontificis quedaven incorporats a l'Imperi francès, i el Papa conservava la facultat de residir a Roma i se li assignava una renda de dos milions de francs. Aquest text va ser promulgat a Roma el 10 de juny, i l'endemà el Papa va dictar la butlla d'excomunió a Napoleó i el va anomenar usurpador. La tradició, segons l'Enciclopèdia Espasa, diu que Napoleó, en tenir coneixement de la seva excomunió, va afirmar: «Les excomunionis del Papa no faran caure els fusells de les mans dels meus soldats!». Napoleó va ordenar als seus exèrcits que ocupessin Roma. El Papa, que era al castell de Sant'Angelo, fou fet presoner, va ser conduït a Grenoble i, més endavant, a la Savona, on el Papa i Napoleó es van reunir en una violenta entrevista.

El 1812 és també l'any de les Corts de Cadis. Per primera vegada a l'Estat espanyol es van reunir uns «diputats sobirans» per fer una constitució mínimament democràtica de caràcter liberal. Durant aquesta guerra, Manresa va ser famosa

per la crema del Paper del Francès, Busa al Solsonès per la concentració de tropes antifranceses, i la proclamació de la Constitució de Cadis. Mai no es pot oblidar el general Manso, l'heroi militar de la resistència antifrancesa que era de Borredà, i la participació de gent de tota la Catalunya Central a la batalla del Bruc. Berga no fou mai ocupada per l'invasor, resistia... i la Junta Superior del Principat de Catalunya s'hi va establir temporalment. També va viure a Berga en Rafael d'Amat i de Cortada, el baró de Maldà, en un pis del Palau dels Peguera de la plaça de Sant Joan. El baró de Maldà escrivia un dietari on explicava tot el que passava en aquells anys a Berga. Són tres volums de Calaix de Sastre, editats per Curial de Barcelona. Els que fan referència a Berga són el volum VIII (editat l'any 1995), IX (l'any 1999) i X (l'any 2003). L'autor d'aquests dietaris explica nombroses coses de la comarca,

«L'autor d'aquest dietari explica nombroses coses de la comarca, com ara de Patum, Queralt, Pi de les Tres Branques, com eren les botigues, o el que menjava cada dia...»

com ara de Patum, Queralt, Pi de les Tres Branques, com eren les botigues, o el que menjava cada dia... La vinculació dels Maldà amb Berga es va mantenir durant moltes més dècades. La baronessa de Maldà va formar part de la comissió preparatòria de la festa de la Coronació Canònica de la Mare de Déu de Queralt de l'any 1916.

És en aquest marc, de l'any 1812, que cal entendre la dimensió política i la rellevància històrica de la publicació a Berga de *La Bula Apostòlica Fulmina excomunió*. Per a mi, és clar, probablement, el llibre més important editat mai a Berga. Quasi tot Catalunya va ser terriblement assolat per aquesta guerra, en la qual els reis Borbons traïren i humiliaren els seus súbdits. La gent del Berguedà va participar activament de forma volguda o per imposició en aquesta i totes les altres guerres que en definitiva assolaren la comarca, causaren moltíssimes morts, fam i destrucció arreu. En aquests anys de l'edició de la Butlla d'excomunió, la Junta Central de resistència a l'invasor també va editar uns goigs de la Mare de Déu de Queralt i uns quants llibres més.

MUNICIPIS OBSOLETES I NOUS MODELS TERRITORIALS

TRIBUNA

Enric Masana

SECRETARI DE LA DEMARCACIÓ DE LES COMARQUES CENTRALS DEL COL·LEGI D'ARQUITECTES DE CATALUNYA

Acòpia de picar pedra amb els dits de teclejar reivindico la necessitat imperiosa que tenim, com a territori, de reflexionar sobre la nostra realitat física, què som, qui som, i què volem ser en el futur. He defensat amb ferma convicció la idea d'una entitat metropolitana que aglutini els municipis que formen el nucli del pla de Bages. Aquesta vegada, i per no ser titllat de visionari-somiatruïtes, he anomenat la cosa com «Entitat Territorial Bages Centre». Defenso reiteradament que els termes municipals són ratlles obsoletes, d'origen medieval, el paper ho aguanta tot, i que ja no tenen cap relació amb les dinàmiques socioeconòmiques reals dels territoris, llevat del sentiment identitari de pertinença a un lloc.

Malauradament, aquesta divisió administrativa, el municipalisme, bona en

molts aspectes, és tòxica i ineficient a l'hora d'afrontar els temes territorials. Sembla impossible que qualsevol proposta de canvi i millora d'aquest model caducat de governança generi tants recels i oposicions. Les polítiques municipals són bones per encarar les problemàtiques socials i establir una primera línia d'ajuts als ciutadans. Tanmateix, el planejament urbanístic que genera el model municipal ha estat històricament ineficaç i potencialment perillós amb el seu entorn territorial per ser incapaç de reconèixer realitats existents pel sol fet de quedar a l'altra banda de la ratlla del terme municipal. La caricatura del municipi amb el centre i cor a la plaça de l'ajuntament, amb l'església a tocar, i centrifugant les activitats molestes a l'extraradi del terme municipal (ja s'ho faran, no és el meu problema). Es allò de portar la cara neta però els calçotets bruts.

Tots tenim clar que hi ha models que cal canviar perquè no s'adaptin a les realitats actuals dels territoris, el cas més clar de disfuncionalitat territorial el tenim amb les vegueries com a model de gestió administrativa territorial i el manteniment de les actuals diputacions de matriu provincial. Em permeto un acudit, potser amb una hipotètica diputació de la Cata-

lunya Central ho veuríem diferent. Tots diem que sí com el rucs amb el cap, però aquí no canvia res. Ens fa por compartir, com el nen que agafa de sobte la pilota i no deixa jugar els altres. Les nostres ciutats encara arrossegueu subliminalment aspectes defensius hereus de l'edat mitjana, on la seguretat i la supervivència la marcaven els perímetres de les muralles. Manresa no en queda al marge, com quan expressem el concepte d'Anella Verda, en lloc d'un concepte molt més ric i empàtic com el de «Corredor Verd». Una anella és una figura tancada, defensiva, encotillada, que vol marcar límits, en canvi un corredor és un camí que ens porta a altres llocs, ens enriqueix i compartim amb altres les nostres realitats. Ens hem tancat en una falsa realitat d'equilibris, amb clau d'interessos polítics, on no volem acceptar que ens cal un nou model de governança i una nova visió compartida de la nostra realitat territorial.

L'any passat, la seu de Manresa del Coac va impulsar, per mitjà del Consell Comarcal del Bages, una diagnosi del sòl d'activitats econòmiques de tota la comarca del Bages per tal de treure'n conclusions, amb visió global de territori, que permetin futures polítiques conjuntes, consensuades i de més eficàcia en inver-

sió. Res d'això serà possible sense un nou model de governança de caire supramunicipal, i assolir aquest nou model només és factible amb el diàleg, el pacte i el respecte mutu de totes les entitats municipals implicades en aquesta Entitat Territorial del Bages Centre. Això és impossible, i els fets així ho assenyalen, diuen la majoria. Si no aprofitem aquests temps d'incerteses i d'excepcionalitats per pensar, de manera disruptiva, en un nou model de governança i unió territorial, basada en mancomunar, compartir i coliderar, estem malmetent un futur millor per a les noves generacions. Tot és possible si la voluntat preval per sobre dels individualismes i els interessos polítics. Imaginem una «entitat consistorial compartida» amb regidors de Manresa, de Sant Fruitós, de Sant Joan i dels municipis que se sentin interpel·lats en aquests interessos comuns, on el nombre de regidories el podria definir un algoritme entre demografia, superfície i aportació de PIB, i on el procés d'integració es podria fer de manera progressiva amb un horitzó acceptable per a tothom. No és política ficció, no és demagògia, és només voluntat de fer i sentit de la responsabilitat. Ho devem als ciutadans o, millor hauria de dir, als concitadans.

Regió7 al teu costat

Cada dia més de **51.000 PERSONES** llegeixen les notícies a www.regio7.cat

Líders en informació local a la Catalunya Central

GRÀCIES PER SEGUIR CONFIAENT EN NOSALTRES

Font: Analytics 360 abril 2020